

BILTEN UKPS
Broj 1 – 4, januar – april 2017.

Opet su pobedili najbolji. Biće to novo osveženje za našu satiru.
(Vitomir Teofilović)

RTS-ova praznična kriza od 31.12.016. proverena izbliza reprizom u pravoslavnoj novoletnjoj noći 13.01.017. Čestitku u oba navrata izustio pjesnik „preklanog naroda“ sa belim leptir-zavojem oko vrata.

Sutradan, prvog julijanskog jutra, dr(a)maturzi apsurdna rešili da osujećenim uljezima u JONESKO (pardon, UNESKO) vozom upute dokaz svoje bonsai muškosti. Suočen s pretnjom da mu se ugled sroza zbog drečavog cirkus-voza i *Donje Jarinje* osvane u francuskoj štampi kao

***Donž Žarenž*, meštar vašara naredio da mašinovođa kompozicije „Volođa“ od Raške „vozi unatraške“ i da *jungle drums* zamene umilnim *jingle bells*. ЪЏЏ U nedelju, 15. 01. gospodin general-major VLADO TRIFUNOVIĆ, spasilac 220 dečaka iz žrtvene vojarnje u Varaždinu 22.**

rujna 1991, ražalovan od života. SLAVA MU DOVEKA! ЪЏЏ U pr(e)dizornoj kampanji, od 2.03, č(l)ankolizi se sladili đubrivom; trabanti pretili da im se mora udeliti izborna *high fidelity*; trobojke od balona jačale veru u lufterska obećanja; *druženje* opozicionara zametnulo svoje prvo slovo. Za jedne neustrašivi mangaš, žicaroš migova, „čuvara neba“ (raja leti put *sky-a*), za druge Iznogud koji ima trtu da stane na crtu, postarao se da 35 godina presovani đulići uveoci dovenu na polici jedne biljojedne Ajkule. Dug tatavizmu, krajem predćutnog petka, 31.03. odužio *Happy* ćaskanjem sa dva pretka: mama, tata plus dva stara svata koje svaka mudra vlast svojata – La-Ri što glumom glasače bari i Dika sa banjalučko-dedinjskih ćuvika. Jedan junoša tresn'o u nesvest zgromljen sindromom „Pinki je video Tita“. ЪЏЏ A 2.04. izlaznost nesrazmerna bezizlazu – politički vapaj „Svi na izbore!“ ne može da parira navijačkom pokliču „Svi na jug!“.

Automonaški (što bi rek'o Vazduplohov) kandidat proš'o loše. Jednom, koji je predano otirao graške sa čela zastrašenih uzvraćeno poverenjem. A onaj, koji se uz prvi trotinet zaverio da će oprčati beli svet, nije više na čelu, sve je manje na delu i sve češće na selu.

Bajčetino, ti si kao zdravlje! ЪЏЏ Lepo proreče ZoKes: „Boleće na proleće“. Podmladak Petnice skladao pesmnicu „U nekoj zemlji seljakanja sa brdovitog Balkana mladosti dodijala razbežanja od vlastodržnog klana“. ЪЏЏ Na uskršnji dan izlišnog drugog Dante-kruga, 16. 04, Erdogan pustio Ataturka niz tobogan. ЪЏЏ Putanja evro-lutanja od globalizma do tribalizma sve dublje potanja.

Godišnjica Savamalera proslavljena bez fantom-aktera.

PAO JE! (sneg u Sahari, 28. prosinca 2016). Otad je sve moguće.

Ž. K-P

PONOVO RADI SALON

U **petak, 31. marta**, poslednjeg dana Meseca frankofonije u *Prevodilačkom salonu*, predstavljena je knjiga *Odabrane strane o Srbiji i Balkanu* Viktora Berara, u izdanju Biblioteke „Braća Nastasijević“ iz Gornjeg Milanovca. Tekstovi sabrani u knjizi, u prevodu sa francuskog jezika, donose presek Berarovih intelektualnih stremljenja i aktivnosti –

posebno u studijama Balkana i evromediteranskog prostora. Viktor Berar bio je francuski helenista, publicista i političar, jedna od najistaknutijih intelektualnih figura Francuske prve polovine XX veka. Za Berara, iskrenog prijatelja srpskog naroda neposredno se vezuje organizovanje *Srpskog dana* (*La journée serbe*) 26. marta 1915, kada je u više od sto hiljada francuskih škola odata počast srpskom imenu i pročitan njegov tekst koji je, pored ostalih, donet u ovom prevodu.

Publiku je pozdravio i uvodnu reč održao predsednik Udruženja dr Miloš Konstantinović, potom je Jelena Stakić predstavila učesnike tribine, Sandru Tripković i Dejana Acovića, koji su nam došli iz Gornjeg Milanovca. Sandra Tripković je romanista, profesor francuskog i tek se okušava u prevodenju, a priređivač i drugi prevodilac Berarove knjige Dejan Acović je uveliko afirmisan prevodilac, klasični filolog i bibliotekar naučnog odeljenja Biblioteke „Braća Nastasijević“, član UKPS. Sandra Tripković je predstavila autora knjige, Viktora Berara (1864—1931), dok je Dejan Acović ukazao na posebnosti ove knjige, na zanimljive i uverljive podatke o Srbiji i Balkanu iznete u njoj. Na kraju je bilo reči i o daljim izdavačkim planovima Biblioteke. Berarova knjiga je prva u nedavno pokrenutoj ediciji *Srbija i Balkan*, ali nipošto ne i poslednja.

Ovaj salon je organizovan po sistemu „Naša inicijativa, naša organizacija, naš (prevodilački salon)“, što znači da i vi, drage kolegice i kolege, možete, ako želite, da rezervišete termin u Salonu i organizujete predstavljanje nekog prevoda za koji smatrate da zaslužuje da bude približen našim članovima i gostima.

Ksenija Vlatković

DODELJENA NAGRADA IZ FONDA „DR JOVAN MAKSIMOVIĆ“

U **četvrtak 13. aprila**, u svečanoj sali Udruženja književnih prevodilaca Srbije u Francuskoj 7, održana je svečanost uručenja nagrade iz fonda „Dr Jovan Maksimović“, koja se dodeljuje za najbolji književni prevod sa ruskog jezika u protekle dve godine. Nagrada za 2015. i 2016. godinu pripala je Dejanu Mihailoviću za prevod romana „Samoubistvo“ Marka Aldanova („Laguna“, 2015).

Predsednik UKPS **Miloš Konstantinović** otvorio je svečanost i nakon uvodne reči o ovoj nagradi, ustanovljenoj 1976, podsetio prisutne na Emiliju Kosanović, koja je preminula pre dve godine, nekoliko dana posle poslednje dodele ove nagrade, i pozvao nas da joj minutom ćutanja odamo počast. Nakon toga, okupljenima su se obratili Emilijin sin, **Milan Kosanović** i kompozitor **Rajko Maksimović**:

O DEDA-JOVI

Ja, kao najstariji, još uvek živi Maksimović, želeo bih da kažem nekoliko reči o mom deda-Jovi, čija se nagrada dodeljuje danas.

Ono što pamtim - to je da sam ga upoznao posle završetka rata, 1945, kada sam ja imao samo 10 godina a njemu je bilo 81 - upravo kao ja sada!

On je bio pogrbljen, potpuno sede kose, ali je ipak, svako veče, bez obzira na vremenske uslove - išao pola sata u šetnju. A pošto su stanovali na Topčiderskom brdu (Šenoina - sada Đoke Jovanovića) često je silazio do Miloševog konaka, da bi natočio balon izvorske vode. U povratku, uzbrdo,

obično bi se našao neko da mu pomogne, pa bi zauzvrat dobio od deda-Jove neku interesantnu priču. Doživeo je 91 i tada je, praktično, poginuo jer je u kadi, greškom pustio vrelu vodu i opekao se po rukama i nogama. Redovno sam ga obilazio na kožnoj klinici alite mukei bolove nije preživeo.

Bio je vegetarijanac, gajio je pčele i imao razne vrste meda.

Kada je dolazio k nama u posetu ili mi išli kod njega - uvek je bio pun zanimljivih priča, uključujući i njegovu posetu Tolstoju, u Jasnoj Poljani. Bilo je to 1909. kada je u Rusiji proslavljena 100-godišnjica Gogoljevog rođenja, pa su i njega zvali iz Društva ljubitelja ruske književnosti. A pre povratka u Srbiju, iskoristio je priliku da poseti Lava Nikolajeviča, koga je inače veoma cenio a kasnije i prevodio. On se, inače, smatrao tolstojevcem.

Bio je vrlo neobičan i nestandardan profesor ruskog jezika, između ostalih mesta, i u Trećoj muškoj (mojoj) gimnaziji. Po lepom vremenu izvodio bi decu u dvorište, gde im je držao čas a u učionici im je dozvoljavao da sede po prozorima i po skamijama.

Smatrao je da decu ne treba učiti gramatiku, nego da se jezik uči prirodnim putem, kao kad majka uči svoje dete. On je učenicima čitao, pa čak i glumio odabrane tekstove i to se pokazalo uspešnim. Rekao nam je da nikada nije dao dvojku (tada: neprelazna ocena) ali ne zato što je on bio suviše dobar nego zato što su deca dobro naučila ruski.

Moja sestra od tetke - Emilija - koja se do pre dve godine, svojski angažovala oko ove deda-Jovine nagrade, kako bi se sačuvao sam koren a i najvredniji izdanak naše „loze“, nažalost, nije više među nama. Ona je bila pravi, noseći stub naše familije: okupljala nas, podržavala, povezivala - pa sam je ja nazvao Emili-femili. A pre nekoliko godina sam je prozvao „Lavica“, jer je 5 ili 6 ili čak 7 puta pobedila rak! Tome su se čudili, pa čak i divili i naši i nemački lekari.

Zbilja - pravo medicinsko čudo!

Neverovatna energija, životna snaga, optimizam i pozitivan odnos prema životu i njegovim problemima - toliko puta su je sačuvali a nju proizveli u pobjednika.

Neka joj je večna slava !

Od sada, njen rad nastavlja njen sin Milan.

Sonja Bojić pročitala je sledeći izveštaj o radu žirija (Mirjana Grbić, Sonja Bojić i Zorislav Paunković, predsednik):

Žiri je održao više sastanaka, telefonskih i pisanih konsultacija.

Osim knjiga koje su na poziv Udruženja dostavili izdavači (Geopoetika, Arhipelag, Službeni glasnik, Akademska knjiga, Laguna, Rusika), žiri je razmotrio i prevode s ruskog do kojih je došao na sopstvenu inicijativu.

Tako se u izboru za dvogodišnji period (2015, 2016, početak 2017. godine) našlo više od četrdeset knjiga. Pošto se nagrada, po želji porodice Maksimović dodeljuje za prozno delo, i to prvenstveno za roman, žiri je iz konkurencije isključio prevode iz oblasti esejistike i poezije. Isto tako, pošto se nagrada dodeljuje prevodiocu koji ovu nagradu nije dobio prethodnih godina i za prevod dela koje ranije kod nas nije prevedeno, izbor je više puta sužavan i na kraju su u užem izboru ostala sledeća dela:

1. *Aleksandar Snegirjev*, **Vera**, prevela Ljubinka Đuračić, Rusika, 2016
2. *Aleksandar Iljičevski*, **Matis**, prevela Snežana Kondić, Dereta, 2015
3. *Sergej Šargunov*, **Album bez fotografija**, Milena Mićunović, Službeni glasnik, 2016
4. *Aleksej Slapovski*, **Ja nisam ja i Feniksov sindrom**, preveo Novica Janjušević, Arhipelag, 2015, 2016
5. *Mark Aldanov*, **Samoubistvo**, preveo Dejan Mihajlović, Laguna, 2015
6. *Svetlana Aleksijevič*, **Poslednji svedoci**, prevela Ana Jakovljević Radunović, Laguna, 2016
7. *Viktor Peljevin*, **Kristalni svet**, preveo Maksim Santini, Laguna, 2015
8. *Aleksandar Genis*, **Časovi čitanja. Kamasutra zaljubljenika u književnost**, Geopoetika 2016

Na sastanku od 25. marta 2017. godine žiri je doneo odluku da nagradu Jovan Maksimović za najbolji prevod u protekle dve godine žiri dodeli **Dejanu Mihajloviću** za prevod romana **Samoubistvo Marka Aldanova**.

Nakon izveštaja o radu žirija, obrazloženje za dodeljenu nagradu pročitao je predsednik žirija **Zorislav Paunković**:

Mark Aldanov (1886–1957) spada među najistaknutije predstavnike ruske emigrantske književnosti posle Oktobarske revolucije. Afirmisao se još u Rusiji. Najpoznatiji je kao autor dve serije istorijskih romana – o francuskoj i ruskoj revoluciji. Kao romanopisac smatra se sledbenikom Lava Tolstoja, a za njegovu koncepciju istorije presudna je uloga slučaja. Između dva svetska rata bio je najprevođeniji ruski emigrantski pisac, pa je, između ostalog, prevođen tada i kod nas. Dva njegova romana iz „francuske“ tetralogije (Đavolji most i Sv. Helena, maleni otok) preveo je Jovan Maksimović za zagrebačku „Zabavnu biblioteku“ 1927. godine (kolo 33, knjige 402 i 403).

Posthumno objavljeni roman sa simboličnim naslovom *Samoubistvo* (1958) spada u krug Aldanovljevih dela koja se bave ruskom revolucijom i njenim uzrocima. Ovde se ona sagledava u kontekstu Prvog svetskog rata i njegovih posledica.

Dejan Mihailović dugi niz godina deluje na polju prevođenja ruske književnosti. Doprineo je popularizaciji više vrlo značajnih ruskih autora, kao što su Varlam Šalamov (Priče sa Kolime), Danil Harms, Ivan Bunjin, Sergej Dovlatov i Boris Akunjin. Često je njegova delatnost imala pionirski karakter. Takođe, preveo je

i za nas važna stručna dela na polju humanistike (G. N. Trubecki, O. L. Kirilova, M. S. Gorbačov).

Kasni roman majstora ruske proze Mihailović je preveo sigurnom rukom iskusnog prevodioca. Sačuvao je čistoću i tečnost stila izvornika. Odgovorio je svim zahtevima koje postavlja prevod ovog dela, pre svega dubinu i širinu slike, pa se čitaoci s punim poverenjem mogu prepustiti čitanju.

Nakon svečane dodele nagrade, prisutnima se obratio i dobitnik, **Dejan Mihajlović**:

REČ NA DODELI NAGRADE „DR JOVAN MAKSIMOVIĆ“

Davne 1927. godine, u Zakladi Tiskare „Narodnih novina“ u Zagrebu objavljeni su prevodi dva romana Mrka Aldanova: *Đavolji most* i *Sveta Helena, maleni otok*. Prevodilac oba romana bio je dr Jovan Maksimović. Devedeset godina kasnije nagradu koja nosi njegovo ime dobio je prevod romana Marka Aldanova *Samoubistvo*. Tako se krug zatvorio.

Sa mnogo razloga nagrade za prevod dodeljuju se ne samo za uspelo transponovanje dela s jednog na drugi jezik, nego i za izbor pisca i značaj prevedene knjige. Utoliko više, velika je čast i privilegija naći se u društvu takvih prevodilaca i rusista kakvi su bili Milica Nikolić, Petar Vujčić, Milivoje Jovanović, Mila Stojnić, Nana Bogdanović, Pavle Ivić, da pomenem samo neke među prvim laureatima ove nagrade.

Odluku da se nagradi prevod romana *Samoubistvo* doživljavam pre svega kao priznanje za doprinos srpskom jeziku, a zatim i mom dugogodišnjem apetitu za čitanje ruskih pisaca i afinitetu prema ruskim književnim tokovima. Jer prevodioci su zapravo najpažljiviji čitaoci, kako je tačno primetio Markes, pri čemu je strani jezik samo podloga za razumevanje kulture drugog naroda koji tek treba da se prenese u drukčiji jezički kontekst i kulturni obrazac.

Mark Aldanov (1886–1957) napisao je 16 istorijskih romana i spada među najbolje stiliste u ruskoj književnosti XX veka. Gotovo ceo život proveo je u

emigraciji, najpre u Francuskoj posle boljševičke revolucije 1917, a onda u SAD posle nacističke ekspanzije u Evropi. Poreklom iz ugledne jevrejske porodice Landau (Aldanov je akronim njegovog prezimena), pravnik i hemičar po struci, posle Oktobarske revolucije izabrao je izbegličku sudbinu zbog svojih uverenja. Otud njegova opsednutost fenomenom revolucije, koliko francuske u romanu *Deveti termidor* (kod nas takođe preveden krajem 30-ih godina XX veka) i još tri romana iz ovog ciklusa, toliko i Oktobarske u istoimenoj trilogiji i u svom testamentarnom romanu *Samoubistvo*. Ovaj ruski Tolstoj XX veka revoluciju je učinio velikom temom i razobličavao je kao kukavičje jaje Njegovog Veličanstva Slučaja, kao pogubni oblik ljudske borbe za socijalnu pravdu. Aldanov je u svojoj domovini ponovo otkriven i priznat tek krajem prošlog veka, a izuzetni prevodi Aldanovljevih romana dr Jovana Maksimovića i Kosare Cvetković na srpski, u vreme kada je Jugoslavija pripadala slobodnom svetu, danas, posle skoro jednog veka, u izmenjenim geopolitičkim i istorijskim okolnostima, predstavljaju dalekovidno ukazivanje na značaj i aktuelnost ovog pisca i kod nas.

Zahvaljujem se žiriju što se odlučio za prevod romana Marka Aldanova, zatim pokrovitelju nagrade Udruženju književnih prevodilaca Srbije, svom izdavaču „Laguni“, a pre svega porodici Jovana Maksimovića što već 40 godina na najbolji način,

dodelom nagrade koja nosi njegovo ime, istrajava u negovanju uspomene na ovog jedinstvenog čoveka, prevodioca i pisca, vrednog sakupljača srpskih narodnih umotvorina, koga je zapazio još Vatroslav Jagić, pregaoca koji je svoju bogatu leksiku koristio i u svojim prevodima.